

Co-funded by
the European Union

Peipsi
Koostöö
Keskus

Jätkusuutliku energia arutelu

2015. aasta septembris lepiti globaalselt kokku kestliku arengu eesmärgid (*Sustainable Development Goals*) järgmiseks 15 aastaks. ÜRO liikmesriikidelt, ka Eestilt, oodatakse poliitika kujundamisel nendest eesmärkidest lähtumist – oluline on, et kõik, mida me teeme, ei teeks maakerale ega siin elavatele inimestele veel rohkem kahju. Kokku on eesmarke 17 – jätkusuutlik energia nende seas, ning need laiemad eesmärgiks on jaotatud kokku 169 alaeesmärgiks.

Rohkem infot kestliku arengu eesmärkidest <http://www.terveilm.ee/leht/teabekeskuse-teemad/kestliku-arengu-eesmargid/>

Energiatootmine ja -kasutus on tänapäeva ühiskonna üks keskseid väljakutseid. mis on seotud nii inimeste sissetuleku, toidu ja tarbekaupade toomise kui ka julgeoleku ja kliimamuutustega. See, mida me tavaliseks energiaallikaks peame, sõltub suuresti ühiskonnast, kus me elame. Eestis on seni peetud loomulikuks ja kohati ka paratamatuks laialdast põlevkivienergia kasutamist eelkõige elektri saamiseks. Elektrienergia kasutamine on meie elu lahutamatu osa. Võrdluseks - iga viies inimene maailmas ei saa kasutada kaasaegset elektriühendust. Vaatamata sellele võrdlusele on küsimus, kust on pärit minu kodu elektrienergia ning mis takistab taastuvenergia eelistamist, Eestis väga asjakohane.

Arengueesmärk nr 7 „jätkusuutlik energia“ eesmärkideks on:

- Tagada 2030. aastaks taskukohane, usaldusväärne, säästev ja kaasaegne energia kõigile.
- Suurendada 2030. aastaks oluliselt taastuvenergia osakaalu ülemaailmselt toodetavas energias.
- Kahekordistada 2030. aastaks energiatõhususe määra.
- Tugevdada 2030. aastaks rahvusvahelist koostööd, et teha kättesaadavaks puhta energia alased teadusuuringud ja tehnoloogia. Toetada investeringuid energiataristusse ja puhta energia tehnoloogiasse.
- Laiendada 2030. aastaks taristut ja uuendada tehnoloogiat kaasaegsete ja säästvate energiateenuste osutamiseks kõikides arenguriikides.

Eestis on oluliseks väljakutseks taastuvenergiaallikate kasutuselevõtt. Näiteks 2018. a. moodustas taastuvenergia ainult 17,1 protsenti elektrienergia kogutarbimisest Eestis, seejuures üle poole sellest

toodeti biomassist ning jäätmetest. Võrdluseks - Euroopa Liidus tervikuna moodustas taastuvenergia 32,3 % elektrienergia lõpptarbimisest.¹

Energia ei tähenda muidugi ainult elektrienergiat, vaid ka soojust. Samuti on kõikidesse toodetesse ja teenustesse nõ peidetud teatud hulk energiat. Ka meie igapäevastel, pealtnäha vähetähtsatel tarbimisvalikutel on oluline mõju energiakasutusele. Igal aastal läheb hinnanguliselt raisku umbes kolmandik töödeldud toidust – osa sellest toimub ka meie kodudes. Energiateemaga tegelevadki kaudselt ka mitmed teised arengueesmärgid ning ka mõned allpool toodud nõuanded väljuvad klassikalistest energiasäästu soovitudest.

Kuidas saame meie igapäevaselt sellele kaasa aidata?

Nippe ja nõuandeid, kuidas säästa energiat koduses majapidamises, on palju. Siit leiate valiku, mida koolilastel ehk lihtsam on oma igapäevatoimetustes järgida.

Elektri- ja soojusenergia:

- Lülita välja tühjas toas põlev lamp.
- Pühi lampidelt regulaarselt tolmu – see võib valgustust parandada kuni 15%
- Teleri, audio- ja videotehnika mittekasutamisel lülita need kohe ooterežiimile.
- Kui lahkud arvuti juurest lühemaks ajaks, siis pane see ooterežiimile, kui aga pikemaks, siis lülita välja.
- Ära hoiu akulaadijaid niisama seinas, sest seinakontakti jäädes jätkavad need voolu tarbimist.
- Vee keetmisel kasuta elektripliidi asemel pigem elektrikannu (säästab 50% energiat) ja keeda ainult nii palju vett, kui Sul tõesti vaja on.
- Köögis vähenda pliidi kuumust, kui toit on keema hakanud. Vali nõud vastavalt keeduplaadi suurusele.
- Ära hoiu külmiku ust liiga kaua lahti. Mõtle enne, mida Sa soovid võtta ja ava alles seejärel uks!
- Tõmba päevaks kardinaid akende eest ära, kuid kuumadel päevadel tõmba kardinaid ette tagasi, et päike soojendaks kodu vähem. Ehk õnnestub nii vältida õhujahutusseadmete kasutamist!
- Külmal ajal toa tuulutamiseks ava aken korralikult ja tuuluta lühiajaliselt – nii ei jahuta Sa maha seinu ja mööblit ning ei raiska nii palju soojusenergiat.
- Võimalusel vähenda ööseks magamistoa temperatuuri 3–4 kraadi võrra – lisaks energia säästmisele toob see ka parema une.
- Kui tuba tundub külm, siis pane alustuseks selga kampsun. Temperatuuri tõstmine ühe kraadi võrra tähendab umbes 5% suuremat energiakulu.
- Sulge vähekasutatavate ja vähem köetavate ruumide ukсед.

Vesi ja energia:

- Vanni asemel on mõistlik käia duši all.
- Hammaste harjamise ajal ei ole mõtet lasta veel kraanist joosta.
- Ära pese nõusid voolava vee all, vähenda sooja vee tarbimist.
- Pane oma pesumasin täis. Ära pese korraga ainult paari riideeset. Vali sobivatest temperatuuridest kõige madalam.

Toit ja energia:

- Ära raiska toitu – tõsta endale taldrikule nii palju, kui süüa jõuad.
- Pane toidu ülejäägid sügavkülma. Paari nädala pärast sööd seda suppi taas rõõmuga!

---

¹ Taastuvenergeetika aastaraamat 2018. <http://www.taastuvenergeetika.ee/wp-content/uploads/2019/06/ETEK-Taastuvenergia-aastaraamat-2018.pdf>

- Eelista kohalikku, hooajalist, vähe pakendatud ja mahepõllumajandusest pärit toitu.

Transport:

- Eelistage ühistransporti, jalgrattaga liiklemist ja jala käimist ning julgustage ka oma perekonda tegema autovabu päevi.

Kasulikke linke

- Kuidas säästa energiat koduses majapidamises: <https://bioneer.ee/kuidas-s%C3%A4%C3%A4sta-energiat-koduses-majapidamises>
- Miks tuleks energiat säästa: http://vana.loodusajakiri.ee/eesti_loodus/EL/vanaweb/9702/energia.html
- Energia säästmine kodus https://ec.europa.eu/clima/citizens/tips_et
- Energiasäästu õppematerjal <https://vara.e-koolikott.ee/node/2040>
- Mõned mõtted, mis siis ikkagi võiks säästa <https://www.negavatt.ee/teemast>
- Kogumik „Energilised inimesed. Kuus energiapäevikut.“ (2018) <http://www.trea.ee/sec/wp-content/uploads/2018/09/energilised-inimesed.pdf>
- Õppematerjal „Kestlik areng 2030“ (tööjuhised 7.-12.kl õpilastele) - <http://hared.ee/sdgjuhised>

MTÜ Peipsi Koostöö Keskus

Juuni 2019

.....

Käesolev dokument on loodud Euroopa Liidu rahalise abiga. Sisu eest vastutab ainult Peipsi Koostöö Keskus ja see ei peegelda mitte mingil juhul Euroopa Liidu seisukohta.

This document has been produced with the financial assistance of the European Union. The content of this document is the sole responsibility of Peipsi Center for Transboundary Cooperation and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.